

банківського сектору. Першочерговим завданням економічної стратегії має бути усунення суперечностей між тенденціями різноманітних сфер грошово-кредитних відносин, а також диспропорцій між секторами економіки України.

Список використаних джерел:

1. Національний банк визначив 14 банків системно важливими. *Національний банк України*. 1 липня 2019 р. URL: <https://bank.gov.ua/news/all/natsionalniy-bank-viznachiv-14-bankiv-sistemno-vajlivimi>.
2. Циганова Н.В. Консолідація банківського сектору у конкурентному середовищі : монографія. Київ: КНЕУ, 2020. 422 с.

УДК 336.012.23-047.22(477)

Ціліцінська І.В.,

студентка 3 курсу,

спец. «Економіка підприємства»

Юркевич О.М.,

к.е.н., доцент кафедри

корпоративних фінансів і контролінгу

ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

ХАРАКТЕРИСТИКА ІНДЕКСУ ФІНАНСОВОЇ ГРАМОТНОСТІ ТА АНАЛІЗ ЙОГО ЗНАЧЕНЬ В УКРАЇНІ

У сучасних умовах розвитку української економіки все більш актуальним питанням є фінансова грамотність населення, зокрема через появу нових фінансових продуктів та послуг. Фінансова грамотність – сукупність знань та навичок, що формують вміння розпоряджатися своїми власними коштами з мінімальними ризиками та максимальною ефективністю. Фінансова грамотність допомагає ефективно приймати рішення про доходи, витрати та заощадження, використовуючи відповідні фінансові інструменти (планування бюджету,

нагромадження коштів тощо). При цьому фінансова обізнаність захищає від різноманітних фінансових ризиків, наприклад від шахрайських схем [1].

Рівень фінансової грамотності кожного громадянина безпосередньо впливає на економічний розвиток держави в цілому. Оскільки, населення, яке є фінансово грамотним спроможне приймати ефективніші та раціональніші рішення у фінансовій сфері, що сприяє економічному зростанню країни. Тому розвинені країни світу докладають багато зусиль для підвищення фінансової грамотності населення. Вивченням цієї проблеми також займають міжнародних організацій: Світовий Банк, Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), Агентство США з міжнародного розвитку (USAID).

Зокрема, ОЕСР регулярно досліджує рівень фінансової грамотності дорослого населення та молоді. Для дослідження фінансової грамотності ОЕСР використовує Індекс фінансової грамотності. Методика передбачає оцінку за трьома критеріями: фінансові знання, ставлення до фінансів, фінансова поведінка. Тобто даний індекс обчислюється на основі 5 запитань щодо ставлення, 7 запитань щодо знань та 9 запитань щодо поведінки. Значення індексу варіюється від 1 до 21 бала. Максимальний результат свідчить про володіння базовими знаннями та навичками користування фінансами [2].

Організація USAID у серпні 2021 р провела загальнонаціональне опитування, в якому визначила рівень знань населення України з питань фінансової грамотності. В опитуванні взяли участь 2040 українців віком від 18 до 79 років. Анкету для опитування було розроблено на основі методики ОЕСР [3].

За результатами дослідження загальний індекс фінансової грамотності України у 2021 році становить 12,3 бали (або 58% від його максимального значення). У 2018 році Індекс фінансової грамотності в Україні становив 11,6 балів. Тобто спостерігається позитивна динаміка, адже темп приросту індексу становить 6% у бальному вираженні. Що значно перевищує темп приросту Індeksu фінансової грамотності у країнах порівняння, які брали участь в опитуваннях ОЕСР у 2016 р. і

2020 р. (Грузія, Естонія, Польща, Росія, Угорщина, Хорватія, Чехія) він склав лише 2,4% [3;4].

Усі значення компонентів індексу покращилися порівняно з 2018 роком. Бал фінансових знань в Україні у 2021 р складає 4,3 бали з 7 можливих, у 2018 він складав 4,0 бали. Середній бал за фінансову поведінку у 2021 р становить 5,5 балів за шкалою від 0 до 9, у 2018 – 5,2. Тоді як бал за ставлення до фінансів в Україні склав 2,5 (за шкалою від 1 до 5) порівняно з 2,4 у 2018 р. Позитивним моментом є те, що з минулого дослідження в Україні покращився результат по середньому балу ставлення до фінансів, тоді як в багатьох інших країнах відбулося погіршення цього показника. Залишаються відмінності у фінансовій грамотності населення України за віком, місцем проживання, освітою і доходами, це також спостерігається у країнах дослідження ОЕСР за 2020 р. Тоді як в Україні майже відсутні відмінності за статтю, що не є характерним для дослідження ОЕСР [3;4].

Найнижчий індекс із фінансової грамотності в Україні у віковій групі 18-24 роки (11,4 бали), але в цій групі відбулось найбільше зростання індексу. Вважається уразливою група респондентів старше 60 років (11,6 балів). Спостерігається пряма залежність між значенням індексу і рівнем доходу, наприклад для груп респондентів з доходом 7 000 грн – 15 000 грн, значення індексу складає 12,9 балів, а для 15 001 грн – 20 000 грн – 13,2 бала. Також існує пряма залежність між рівнем фінансової грамотності та рівнем освіти, чим вищий рівень освіти, тим вищий бал фінансової грамотності. Бал осіб із середньою спеціальною освітою (технікум) становить 11,9 балів, тоді як осіб із вищою освітою – 13,3 бали. У 2020 збільшився розрив у фінансовій грамотності між жителями села та міста [3].

Варто виділити головні причини низького рівня фінансової грамотності в Україні, зокрема: нерозуміння роботи фінансових установ держави; недовіра до фінансових установ та організацій; нерозуміння як правильно розподілити свої доходи та витрати; українці не створюють власний бізнес, через страх перед ризиками, який спричинений незнанням фінансових основ [1].

Отже, фінансова грамотність є чинником економічного зростання та покращення показників соціального розвитку країни. Високий рівень фінансової грамотності вигідний як окремим особам, так і державі. Динаміка індексу фінансової грамотності свідчить, що фінансова грамотність населення зростає загалом та всім критеріям. Варто приділити особливу увагу підвищенню рівня фінансової грамотності молоді та підлітків, адже вікова група 18-24 років показала найнижчий результат.

Список використаних джерел:

1. Дорошенко Н. О., Романів В. В. Фінансова грамотність населення України. Ефективна економіка. 2018. № 11.
2. Офіційний сайт ОЕСР – URL: <https://www.oecd.org> (дата звернення: 09.11.2021р.)
3. Фінансова грамотність, фінансова інклюзія та фінансовий добробут в Україні у 2021. Проект USAID «Трансформація фінансового сектору». 2021. URL: <http://www.fst-ua.info/ua/type/link/>.
4. Фінансова грамотність, фінансова інклюзія та фінансовий добробут в Україні. Проект USAID «Трансформація фінансового сектору». 2019. URL: http://www.fst-ua.info/wp-content/uploads/2019/06/Financial-Literacy-SurveyReport_June2019_ua.pdf

УДК 339.73:336.77](477)

Цюрукало А.С.

студентка 3 курсу,

спеціальності «Економіка підприємства»,

Юркевич О.М.

к.е.н., доцент кафедри

корпоративних фінансів і контролінгу,

ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

СТАН ВИКОРИСТАННЯ УКРАЇНОЮ КРЕДИТНИХ РЕСУРСІВ МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Процеси, що супроводжують реалізацію реформ в Україні, потребують